

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
ВІДДІЛ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ імені О. Я. САВЧЕНКО
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ПАВЛА ТИЧІНИ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ РОЗВИТКУ ДИТИНИ
ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ЛАБОРАТОРІЯ
ПСИХОДИДАКТИКИ імені Я. А. КОМЕНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
БРЕСТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БРДУ імені О. С. ПУШКІНА (БІЛОРУСЬ)
ВИЩА ШКОЛА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ імені Я. А. КОМЕНСЬКОГО У М. ЛЕШНО (ПОЛЬЩА)
ДЗО «ГРОДНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ» (БІЛОРУСЬ)
ПУБЛІЧНИЙ ІНСТИТУТ «ТРАКАЙСЬКИЙ ЦЕНТР ПРОСВІТИ» (ЛИТВА)
ТРАКАЙСЬКИЙ ЦЕНТР РОЗВИТКУ ДОРОСЛИХ (ЛИТВА)

***ВІСНИК ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ЛАБОРАТОРІЇ ПСИХОДИДАКТИКИ
ІМЕНІ ЯНА АМОСА КОМЕНСЬКОГО***

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОБДАРОВАНOSTІ
ОСОБИСТОСТІ**

Випуск 1 (24)

Матеріали Другої Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Умань, 20–21 травня 2021 року)

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
© Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР ТА ВІДПОВІДАЛЬНА ЗА ЗБІРНИК:

Осадченко Інна – д. пед. н., професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Демченко Ірина – д. пед. н., проф., проф. кафедри соціальної роботи та реабілітації Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Івлева Надія – к. пед. н., доц. Казахського національного педагогічного університету імені Абая.

Коберник Олександр – д. пед. н., проф., зав. кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Кравченко Оксана – д. пед. н., проф., декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Лякішева Анна – д. пед. н., проф. кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Максимук Лариса – к. пед. н., доц. кафедри іноземних мов Брестського державного університету імені О. С. Пушкіна.

Сергейко Світлана – к. пед. н., доц., ректор ДЗ «Гродненський обласний інститут розвитку освіти».

Тарантей Віктор – д. пед. н., проф., зав. каф. педагогіки та соціальної роботи ДЗ «Гродненський державний університет імені Янки Купали».

Тарантей Лариса – к. пед. н., доц., декан ДЗ «Гродненський обласний інститут розвитку освіти».

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Штефан Людмила – д. пед. н., проф., завідувач кафедри історії педагогіки і порівняльної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Григорія Сковороди.

Данилюк Оксана – к. філол. н., доц. кафедри теорії та методики початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

ТЕХНІЧНИЙ РЕДАКТОР:

Пишина Наталія – лаборант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Рекомендовано до друку вченими радами факультету соціальної та психологічної освіти (протокол № 16 від 03.06.2021 р.) та факультету дошкільної та спеціальної освіти (протокол № 11 від 26.05.2021 р.) Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Мова видання: українська, російська, польська, англійська, китайська

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія KB №19704 – 9504P від 21.12.2012 р.

Вісник Польсько-української науково-дослідної лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського. В53 Вип. 2(22): *Сучасні проблеми обдарованості особистості*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Умань, 20–21 трав. 2021 р.) / МОН України, НАПН України, Ін-т педагогіки [та ін.]; [редкол.: Осадченко І. (голов. ред. та відп. за вип.), Демченко І., Івлева Н. [та ін.]. Умань: Візаві, 2021. 148 с.

До збірника увійшли матеріали Другої Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні проблеми обдарованості особистості». Основна тематика представлених доповідей відповідає напрямам роботи конференції: історичні, порівняльні аспекти та методологія дослідження проблеми обдарованості особистості; дидактичне, виховне та психологічне забезпечення формування обдарованої особистості у закладах дошкільної, загальної середньої, вищої та післядипломної освіти на засадах традиційного, інклюзивного та інтегрованого підходів; сучасні педагогічні технології та діяльність соціально-психологічної служби у контексті формування обдарованої особистості; інклюзивний підхід до формування обдарованої особистості та інші напрями сучасних досліджень у контексті модернізації освітнього середовища.

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
© Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України

ЗМІСТ

<i>Авраменко Дмитро, Авраменко Оксана.</i> Дослідження проблеми обдарованості особистості вітчизняними та закордонними науковцями	5
<i>Андрющенко Тетяна.</i> Інноваційна компетентність педагога – передумова розвитку обдарованості особистості	11
<i>Безлюдна Наталія.</i> Організація освітнього середовища розвитку інтелектуальної обдарованості учнів початкової школи	18
<i>Бойченко Валентина.</i> Умови формування педагогічного мислення майбутніх учителів у процесі професійної підготовки	23
<i>Бурак Валентина.</i> Професійна підготовка майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи в контексті реформи освіти та науки	28
<i>Бялик Оксана.</i> Портфоліо викладача закладу вищої освіти – об’єктивна необхідність сьогодення	33
<i>Вашуленко Оксана.</i> Сучасна технологія розвитку творчих здібностей молодших школярів на уроках літературного читання	36
<i>Габінська Алла (Габинская Алла).</i> Нові задачі освіти в епоху Постсучасності (Новые задачи образования в эпоху Постсовременности) ..	42
<i>Гаврилюк Світлана.</i> Розвиток творчого потенціалу дітей дошкільного віку	48
<i>Джалалов Я. С., Мамедов З. З., Абдуллаєв С. С. (Джалалов Я. С., Мамедов З. З., Абдуллаєв С. С.)</i> Дії борця, який атакує, при захисті від переворотів накатом у греко-римській боротьбі (Действия атакуюемого борца при защите от переворотов накатом в греко-римской борьбе)	53
<i>Дудник Наталка.</i> Портфоліо як засіб формування професійно-етичної компетентності майбутніх менеджерів освіти	57
<i>Дука Тетяна.</i> Розвиток інтелектуальної обдарованості дітей старшого дошкільного віку	62
<i>Журавко Тетяна.</i> Логічні блоки Дьенеша у математичному розвитку дошкільника	68
<i>Ищенко Людмила.</i> Розвиток дитячої обдарованості як психолого-педагогічна проблема	72
<i>Карнаух Леся.</i> Психолого-педагогічні засади розвитку дитячої обдарованості	77
<i>Кравчук Неля.</i> Проблеми діагностики дитячої обдарованості у закладах дошкільної освіти	83
<i>Кудла Марія.</i> Система цінностей як прояв власного ставлення особистості до оточуючого світу	89
<i>Павлова Тетяна.</i> Педагогічна підтримка обдарованості молодшого школяра	93
<i>Пархета Любов.</i> Методика проведення літературної дискусії	98
<i>Петрук Оксана.</i> Версифікація як засіб розвитку мовленнєвих здібностей учнів	103
<i>Підлипняк Ірина.</i> Проектна театралізована діяльність як засіб формування творчих здібностей дошкільників	107

Ремех Тетяна. Формування інноваційної особистості як завдання Нової української школи	112
Рябошанка Олександр, Рябошанка Ольга. Проблема формування читацької культури у дітей молодшого шкільного віку	118
Семчук Світлана. Вплив медіатехнологій на становлення особистості майбутнього фахівця дошкільної освіти	124
Трофайла Наталія. Роль батьків у вихованні обдарованих дітей	130
Троян Сергій. Інтернет-обчислювальне середовище CoCalc як засіб підтримки інклюзивного навчання обдарованих студентів з фізико-математичних дисциплін	135
Шульга Альона, Білоус Олена. Проблема обдарованості дітей з особливими освітніми потребами	141

Підлипняк Ірина,
*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та
педагогіки розвитку дитини
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини, Україна*

Pidlypniak Iryna,
*Candidate of Pedagogic Sciences (Ph.D.), Associate Professor at the Department of
Psychology and Pedagogy of Child Development,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Ukraine*

ПРОЕКТНА ТЕАТРАЛІЗОВАНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ

PROJECT THEATRICALIZED ACTIVITY AS A MEANS OF FORMATION OF CREATIVE ABILITIES OF PRESCHOOLERS

Abstract. The article is devoted to the problems of children's talents, the issues of project activity are considered – one of the innovative technologies used in preschool educational practice; special importance is attached to theatrical play in the formation and development of the creative personality of the preschooler. Particular attention is paid to the development of emotional culture, the ability to empathize and empathize in preschool children, the development of speech by means of theatrical action.

Keywords: talent, project activity, theatrical activity, preschool children, creative abilities.

На сучасному етапі розвитку в умовах реорганізації дошкільної освіти підвищуються вимоги до освітнього процесу, який би міг забезпечити формування творчих здібностей особистості.

Дошкільний вік – це той період, коли театралізована діяльність є стійким захопленням майже всіх дітей, занурюючи дитину в казковий світ мистецтва, вона помітно для самої дитини стає джерелом творчого розвитку.

Театралізована діяльність у дошкільному віці – один із найефективніших засобів педагогічного впливу на розвиток творчої особистості дитини, впливає і на творчі прояви дітей.

Проектна діяльність – одна з інноваційних технологій, що використовуються в дошкільній освітній практиці, так як в основу методу проектів покладено ідею про спрямованість пізнавальної діяльності дошкільнят на результат, який досягається в процесі

спільної роботи педагога, дітей над певною практичною проблемою (темою). Вирішити проблему або працювати над проектом в даному випадку означає – застосувати необхідні знання та вміння з різних розділів освітньої програми дошкільнят і отримати відчутний результат. Проектна діяльність є одним з методів виховання мотивованих дітей.

Обдаровані діти, працюючи над проектами, опановують методами наукової творчої роботи і беруть участь в експериментах, дослідженнях, що дозволяє їм відчути впевненість в собі, «не загубитися», самоствердитися, відчути радість успіху [1]. Займаючись проектною діяльністю, обдаровані діти розвивають самостійне мислення, вміння здобувати інформацію, прогнозувати, приймати нестандартні ситуації, вихованці отримують цінний досвід творчої, пошукової діяльності щодо вирішення нових проблем, що виникають перед ними. Це вимагає від них самостійного використання раніше засвоєних знань і умінь в нових ситуаціях, формування нових способів діяльності на основі вже відомих. Використовуючи проект, як форму спільної розвиваючої діяльності дітей і дорослих, педагоги організовують освітньо-виховну діяльність цікаво, творчо, продуктивно.

Проект – це «енергійна, від усього серця діяльність», так вважав американський педагог Вільям Кільпатрік, якого вважають основоположником проектного методу в навчанні. Педагог представляв освітній процес як ряд дослідів. Знання, отримані в процесі одного досвіду, розвивали і збагачували наступний досвід. Метод проектів недовго був відображений в педагогічних ідеях М. Монтесорі. Ґрунтуючись на особистісно-орієнтованому підході до навчання і виховання, він розвиває пізнавальний інтерес до різних областей знань, формує навички співпраці [2]. Проектну діяльність розглядають, як варіант інтегрованого методу навчання дошкільнят, як спосіб організації педагогічного процесу, заснований на взаємодії педагога і вихованця, поетапна практична діяльність по досягненню поставленої мети. Таким чином, проектна діяльність є особливим видом інтелектуально-творчої діяльності; сукупність прийомів, операцій оволодіння певною областю практичного або теоретичного знання, тієї чи іншої діяльності; спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми (технологію), яка повинна завершитися цілком реальним, відчутним практичним результатом, оформленим тим або іншим чином . Рівень участі дітей у проектній

діяльності залежить від вікових особливостей дітей: в молодших групах діти спостерігають за діяльністю педагога і батьків, в середніх – хлопці починають брати участь в реалізації проекту, в старших групах – є повноправними учасниками проекту. Вибір теми – це перший крок вихователя в роботі над проектом. Другий крок – це тематичне планування з обраної проблеми на тиждень, де враховуються всі види дитячої діяльності: ігрова, пізнавально-практична, художньо-мовна, трудова, спілкування тощо [2]. На етапі розробки змісту занять, ігор, прогулянок, спостережень та інших видів діяльності, пов'язаних з темою проекту, вихователі особливу увагу приділяють організації середовища в групах, в дошкільному закладі в цілому. Середовище повинне бути фоном до евристичної, пошукової діяльності, розвивати у дошкільника допитливість. Коли підготовлені основні умови для роботи над проектом (планування, среда), починається спільна робота вихователя і дітей. У дошкільному віці, коли активно розвивається особистість, формується світогляд, закладаються основи духовності та моралі, дуже важливо формувати у дітей самосвідомість, відчуття приналежності до української нації з її віковичними традиціями та звичаями, дедалі актуальнішою стає потреба у відродженні духовної спадщини, що дісталася нам від минулих поколінь [3].

Головне завдання дошкільної освіти на сучасному рівні розвитку цивілізації – не стільки дати дитині систему галузевих знань, скільки у доступній формі розкрити перед нею науку життя – сформувати практичні та життєво необхідні вміння, навчитись орієнтуватись у нових умовах життя, знаходити своє місце поміж інших, відчувати межу припустимої поведінки, ініціювати добродійність [4]. З перших років життя малюка дорослі мають навчити його бути домірним (відчувати, що корисне, а що – шкідливе; братися за те, що відповідає своїм можливостям, володіти реалістичною самооцінкою, на яку можна покластися; не залишати розпочате; знаходити адекватні засоби досягнення мети, долаючи труднощі на цьому шляху; товаришувати з тими, хто прихильний до тебе, щирий, безкорисливий; гідно вигравати і програвати; не боятися помилятися) [2]. Саме метод творчих проектів і є тією технологією, що заснована на глибокому і всебічному вивченні дитини. Робота за методом проектів дає педагогам значні можливості для всебічного, комплексного ознайомлення дітей з будь-якою темою. У сучасному інформаційному суспільстві метод проектів є особливо актуальним.

Саме тому значно зріс інтерес до цієї форми організації навчально-виховного процесу [1].

Основними чинниками, що сприяють успішності реалізації проектів, є: врахування вікових особливостей пізнавальних психічних процесів дітей дошкільного віку під час організації проектної діяльності; психолого-педагогічні умови, що є основою для співпраці між педагогом і дітьми; співпраця та співтворчість вихователів, дітей, батьків, а інколи й усього колективу дитячого садка. Великого значення набуває проектна діяльність під час театралізованої діяльності в дошкільному закладі. За допомогою театралізованої діяльності діти знайомляться з навколишнім світом у всьому його різноманітті через образи, фарби, звуки, а поставлені запитання змушують дітей думати, аналізувати, робити висновки і узагальнення [3]. В процесі гри, слухання, перегляду творів активізується словник дитини, удосконалюється звукова культура мови і її інтонаційний лад, проявляється творчість дитини, накопичується досвід різноманітних переживань. Артистичні здібності дітей розвиваються від виступу до виступу. Театралізована діяльність сприяє гармонійному розвитку дошкільнят. Їхнє життя в закладі дошкільної освіти стає цікавіше. Театральна діяльність допомагає їм розкріпатися, формує комунікативні вміння, підвищує самооцінку, розвиває мову, емоційну сферу і просто вносить яскраве незабутнє різноманітність в повсякденне життя, збагачує внутрішній світ [4]. Дитина не завжди в змозі відповісти те, що очікує почути дорослий, а може в його баченні навколишній світ зовсім особливий, ні на чий інший не схожий. Важливо створити в дитячому колективі атмосферу вільного вираження почуттів і думок, розбудити фантазію дітей, спробувати максимально реалізувати їх здібності. Виховні можливості театралізованої діяльності величезні. Її тематика практично не обмежена і може задовольнити будь-які інтереси і бажання дитини [1]. Беручи участь у проектах з театралізованої діяльності, діти знайомляться з навколишнім світом у всьому його різноманітті, через образи, фарби, звуки, а так само активізує словник, удосконалюється звукова культура мови. Діти стають активними, ініціативними, що значно підвищує рівень позитивного емоційного стану дитини.

Формування життєвої компетентності тільки у процесі навчальної роботи недостатнє і малоефективне. Участь же у практичній діяльності дає змогу дітям набувати досвіду, що

неможливо здобути за інших форм навчання. А поєднання проектної діяльності із грою забезпечує вільну, невимушену обстановку, цікаву для дитини.

Список використаних джерел:

1. Каратаєва М. Проектування – перспективна технологія. *Дошкільне виховання*. 2006. № 10.
2. Олійник О. М. Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу. Кам'янець-Подільський: Волощук В.О. 2017. 163 с.
3. Піроженко Т. Психічний розвиток дитини дошкільного віку: досвід роботи сучасного дошкільного навчального закладу. Запоріжжя: «ЛПІС» ЛТД, 2003.
4. Іванілова Н. М., Щербачова І. Є. Розвиток творчої обдарованості дитини через театралізовану діяльність. *Обдарована дитина*. 2012. № 5. С. 18–23.

References:

1. Karataieva, M. (2006) Proektuvannia – perspektyvna tekhnolohiia. *Doshkilne vykhovannia – Preschool education*. № 10 [in Ukrainian].
2. Oliinyk, O. M. (2017) Teatralno-ihrova diialnist v umovakh doshkilnoho navchalnoho zakladu. Kam'ianets-Podilskyi : Voloshchuk V. O. [in Ukrainian].
3. Pirozhenko, T. (2003) Psykhichni rozvytok dytyny doshkilnoho viku: dosvid roboty suchasnoho doshkilnoho navchalnoho zakladu. Zaporizhzhia: «LIPS» LTD [in Ukrainian].
4. Ivanilova, N. M., Shcherbachova, I. Ye. (2012) Rozvytok tvorchoi obdarovanosti dytyny cherez teatralizovanu diialnist. *Obdarovana dytyna – A gifted child*, 5 [in Ukrainian].